

A BÁNYA

Előfizetési ára „Jó Szarancsót” melléklettel együtt:
 Egész évre . . . 12 K. || Félévre . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Budapest, IV., (Belváros) Molnár-u. 33.
 TELEFON 108-00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Az osztrák petroleumipar válaszuton.

(Bécsi levél.)

Mindjobban kitűnik, hogy az osztrák kőolajipar fejlődésének egy újabb fordulópontjához ért. Az Osztrák nyersolajtermelés, dacára azoknak az igen jelentékeny s z u b v e n c i ó k n a k, melyekben az osztrák kormány a nyersolajtermelőket már évek óta részesíti, évről-évre állandóan csökken. Természetes dolog, hogy a régi petroleumforrások mindinkább kevesebb és kevesebb olajat adnak és hogy végeredményben minden petroleumterület kimerül. Az utóbbi időben azonban más jelenségek is akadtak, melyek a termelést megnehezítették. A Tustanovice körüli terület délnyugati részében a petroleumaknak egész sorozatát víz öntötte el, melynek eredetével és jelentőségével a szakemberek még nincsenek tisztában. Mig egyesek csak átmeneti jelenségnek tartják az egészet, talajvizbeszivárgásnak, mely már rövid idő múlva ismét el-fog tűnni, vagy amelyet megfelelő intézkedésekkel könnyen el lehet tüntetni, addig más szakemberek és nem a legjelentéktelenebbek, nem fogják fel ilyen optimisztikusan a dolgot és attól tartanak, hogy a vizeledővétel a petroleumforrások közeli kiapadásának előhírnöke. Ez utóbbiak hivatkoznak arra a gyakori tapasztalatra, mely szerint a földalatti petroleumkészlet apadása folytán csökkent gáznyomás következtében víz nyomul az aknába, mely a nyersolajjal keveredik, sőt ezt egészen vissza is szorítja. Már a nyersolajnak vízzel való keveredése — ez a jobbik eshetőség — is elég kellemetlen jelenség, mert a víznek kiválasztása igen költséges, de ha a második hypothesis a helytálló, akkor ez Ausztria petroleumtermelésé-

nek sokkal hamarabb szabna határt, mint ahogy azt az összes szakemberek még csak rövid idővel ezelőtt is gondolták. Ezzel szemben tény, hogy a tustanovicei terület északi és északnyugati aknáiba eleddig víz még nem került és ezen a vidéken állandóan bukkannak újabb többé vagy kevésbé olajdus forrásokra. Azután meg azt hiszik, hogy a tustanovicei terület feltáráásával mindinkább háttérbe szorult b o r y s l á v i aknákat csak mélyíteni kell, hogy ismét jelentékeny olajmennyiséget hozzanak napfényre.

A T u s t a n o v i c é t ő l k e l e t r e e s ő t e r ü l e t feltartási munkálatai eleddig még nem jártak a kellő eredménnyel, a termelésben a vízbeömlés folytán beállott csökkenés tehát itt még nem találta meg ellensúlyozóját, de az összes szakértők megegyeznek abban, hogy Galiciában még igen nagy a földalatti kőolajkészlet és csak idő kérdése, hogy a szakadatlanul folyó furások hol és milyen mélységben bukkannak újabb kiadós forrásokra. Amint ez bekövetkezik, a spekuláció természetesen ezekre az új területekre fogja magát vetni, aminek nyomában azután ismét intenzívebb feltárások és nagyarányú termelés fognak járni. Ezek az újabb feltárások remélhetőleg rendezettebb furási viszonyok között fognak történni, mert hiszen a hatóságnak az aknák egymás közötti távolságát és egyéb rendelkezéseket tartalmazó intézkedései némileg gátat vetnek a rablóbányászásnak, de meg azután konstatálni lehet ma már azt is, hogy a nyersolajfurási üzlet mindinkább kapitalisztikus üzemre kezd berendezkedni.

Ma azonban még azzal a ténnyel állunk szemben, hogy a nyersolajtermelés jelentékenyen csökkent és a finomítóknak ezzel a ténnyel számolniuk kell. Ha eddig e drága nyersolaj és az olcsó petroleumárak dacára is csak kevésbé kor-

„Palace Szálloda“

Budapest, VIII.,
 Rákóczi-ut. 43.

A szálloda éttermeiben esténként kőzozevári
 Pongráoz Lajos hangversenyez. Elsőrendű ma-
 magyar és francia konyha. Elsőrendű borok.

UNTERREINER JÁNOS volt
 alsótátrafüredi vendéglős
 — vezetése mellett. —

látozták a kiviteli üzletet, egyrészt mert még olcsó nyersolajköté: eik voltak, másrészt mert nem akarták a telepeik teljesítőképességének kevésbé intenzív kihasználásával az előállítási költségeket szaporítani, aminek az lett volna a következménye, hogy a Németországban és egyebütt áldozatok árán megszerzett fogyasztási piacot ismét át kellett volna engedniök a Standard Oil Company-nak, úgy ma a mindinkább nehezendő saját bajaik mellett még az is kényszeríti őket a finomítás korlátozására, hogy nincs elég nyersanyag.

Már 1910-ben is állandóan csökkent a termelés. Míg 1909-ben egyes hónapokban még 20,000 százmázsás ciszternárnát produkáltak, minek folytán az egész évi termelés 207,000 ciszternára rugott, addig 1910-ben már csak 176,000 ciszternát tett ki az évi termelés. A produkció csökkenése a folyó évben oly mérveket öltött, hogy már csak havi 9000 ciszternával lehet számolni, de amellet el kell készülvé lenni arra is, hogy a termelés még e mögött a mennyiség mögött is elmarad. Ha a jelenlegi termelést vesszük számításunk alapjául, akkor az egész 1911. évi produkció nem fogja a 120,000 ciszternát meghaladni, ami nem sokkal több az 1909. évi termelés felénél.

A b e l f ö l d i f o g y a s z t á s k ö r ü l b e l ü l három millió mázsa, könnyen ki lehet tehát számítani, milyen kevés anyag marad kivitelre, ha még a petroluummal fűtött mozdonyok által fogyasztott olajat is figyelembe vesszük. 1910-ben a petroluumkivitel 2.89 millió métermázsáról 2.67 millióra csökkent, a folyó év első három hónapjában 0.75 millióról 0.62 millió métermázsára. Ennél a számvetésnél nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy tavaly és még az idén is az első hónapokban olcsó nyersanyag állott rendelkezésére, jelentékeny készletek is voltak, azonkívül meg leginkább régi kötések alapján történtek a szállítások. A G a l i z i s c h e r L a n d e s - V e r b a n d e r R o h ö l p r o d u z e n t e n statisztikája szerint az 1910. év végén még közel 86,000 ciszterna, vagyis 8.6 millió métermázsá volt raktáron, mely mennyiségből már le volt számítva az „E n t b e n z i n i e r u n g s - a n s t a l t” részére állami tartályokba raktározott 82,000 ciszterna. Azóta a szabad készletek bizonyára csökkentek, de talán mégis elégségesek ahhoz, hogy meríteni lehessen belőlük addig, amíg jobb viszonyok jönnek, hiszen az 1910. év végével megmaradt készlet több volt mint a ta-

valy, az összes raffinériák által feldolgozott anyag fele.

A kivitel szempontjából még nagy hátrány az is, hogy a nyersolaj ára igen magas. A kormányakció ugyanis jelentékenyen megerősítette a nyersolajtermelők pozícióját a finomítókkal szemben, ha már most a termelés csökkenésével kell számolniok, még követelődőbbek lesznek. A vízbeömlések folytán a nyersolaj ára máris emelkedett néhány hét alatt háromról három és fél koronára, tehát több mint 16°/o-kal.

A finomítóknak, melyek a kivitel emelése céljából jelentékenyen kibővítették üzeimeiket, ma nem igen irigylésre méltó a helyzetük. A b e l f ö l d i k a r t e l l m e g k ö t é s e minden erőlködés dacára eleddig még nem sikerült a beavatott helyen nem is itélik meg valami kedvezően a tárgyalások várható eredményét. A termelés csökkenése újabb nagy akadály a megegyezésnek, mert kivitelre dolgozó finomítók ma már nem elégedhetnek meg a tervbe vett csekély belföldi kontingenssel, a belföldi fogyasztásra dolgozó raffinériák pedig a 4 koronás kiviteli bonifikációt ma már annál kevésbé hajlandók megadni, minthogy azzal kell számolniok, hogy a nyersolaj még jobban megdrágul, ez által a belföldi piacon sem lehet a petroluumot haszonnal eladni, csökkenteni kell a produkciót, ami viszont a termelési költségeket emeli.

Mindezeket összefoglalva, az osztrák petroluumkivitel „kilátásai” meglehetősen rosszak, bár Galiciában rohamosan változnak a nyersolajtermelési viszonyok, hogy épen úgy lehetséges, hogy új területek feltárása folytán már néhány nap múlva megváltozott viszonyokkal állunk szemben, mint ahogyan nincsen kizárva az sem, hogy ez a mostoha helyzet még évekig eltart.

Talán egyirányban jót is hoz ez a baj. A Standard Oil Company-nak talán nem lesz alapja a természetes alapfeltételeiben megingott osztrák kivittel szemben olyan irtó háborút viselni, mint ahogy ezt az erős osztrák hadállással szemben tette,*) másrészt pedig az osztrákok így talán hajlandóbbak lesznek a megegyezésre, még áldozatok árán is. Ma ilyen kiegyezési tárgyalásokról még nincsen szó és az osztrák kormány-

*) Ahogy mi az amerikaiakat ismerjük, ezt a szentimentális engedékenységet nem tartjuk valószínűnek, mert hiszen az egész irtóháboru célja az volt hogy az osztrák ipar kényre-kedvre megadja magát. (A szerkesztő megjegyzése.)

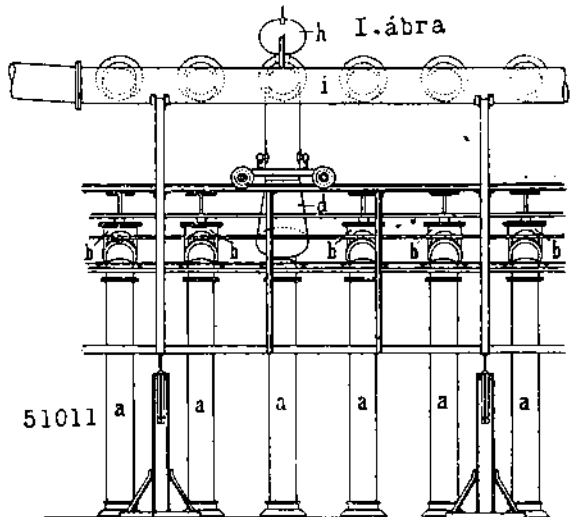
nak a Vacuum Oil Company-val folytatott tárgyalásai sem vezettek még eredményre. A Vacuum Oil bizonyos megszorító intézkedések megszüntetését kívánja, amivel szemben az osztrák kormány biztosítékot kíván arra nézve, hogy a német fogyasztási piac dolgában létesítendő megegyezés iránt megindítandó tárgyalások folyama alatt a Vacuum nem fog az osztrák reffineriák ellenirto hadjáratot viselni túl olcsó árak engedélyezésével. A Vacuum eddig még nem nyújtotta ezeket a biztosítékokat és így a sugalmazott cikkekben már küszöbön állónak jelzett kormányrendeletek is egyelőre még függőben maradnak, mert az osztrák kormány eddigi represszáliáival zsákutcába került és hirtelen engedékenységgel nem blamáhatja magát.

Gázvezetés.

A melléktermék előállításával dolgozó kokszkemencék töltőgázainak elvezetésére oly berendezések ismeretesek, melyek segítségével a gázok zárt csővezetékben továbbvezetnek, vagy egy vontatható kürtőszerű csőben fölvezetnek. E berendezések hátrányai a zárt csővezetékknél robbanási veszélyekben, míg a kürtőszerű csőknél a káros gázok tökéletlen kiküszöbölésében állnak.

Jelen találmány által e hátrányok kiküszöbölhetnek.

A találmány abban áll, hogy a vontatható fölfogócső kibocsátóvégét egy a kemence hosszában futó gázvezetőcsőhöz kapcsoljuk, mely ismert módon kéménnyel vagy más gázszívóval van összekötve. A

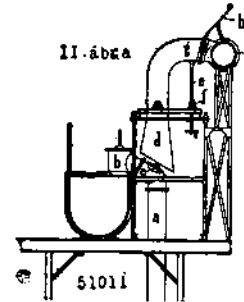

gázvezetőcső az elvezetőcsővek vagy a fölfogócső felé fordított oldalon összekötő-toldatokkal van ellátva, melyek számát és helyzetét aképen választjuk, hogy az esetben, ha a fölfogócső egy elvezetőcső fölött áll, akkor a fölfogócsőnek kibocsátó vége egy összekötő-toldathoz csatlakozik. Hogy a fölfogócsövet lehető rövidre készíthessük, az összekötő-toldatok az elvezetőcsővek fölött függélyesen állnak és az összekötő-

toldatok száma, valamint egymástóli távolsága megegyezik az elvezetőcsővek számával és egymástóli távolságával. Továbbá a fölfogócsövet az elvezetőcsőtól oly távolságban rendezzük el, hogy a fölfogócsőbe ismert módon kellő mennyiségű légköri levegő léphet be a robbanás elkerülésére. Ha azonban, pl. több kemencekamrának a gázvezetékhez való egyidejű hozzákapcsolása által, ennek dacára is robbanás lép fel, akkor a veszélyt azáltal kerüljük el, hogy a gázvezetőcsőben mindegyik kemencekamra fölött biztosító-csappanó van elrendezve.

A találmány a mellékelt rajzon van föltüntetve és pedig az

1. ábrában előlnézetben és a

2. ábrában oldalnézetben.

A rajzon (a) jelöli az elvezetőcsőveket, melyeken át a gázok a kemencekamrákból elvezethetők, (b) azt a szelepet, amelyik a kemencekamra töltésénél és kiürítésénél zárva tartatik, (c) az elvezetőcsővek egy nyílását jelöli, melyen át a töltőgázok a (b) szelep zárt helyzetében, a nyílás elzárófedelének nyitása után eltávoznak, (d) jelöli a töltőgázok fölfogócsővét, mely az (e) orsó által az (f) tengely körül forgatható, (g) jelöli a csőtoldatokat, melyek (h) fedéllel (biztosító-csappanóval) vannak ellátva, (i) jelöli a kemence hosszirányában fekvő vezetékét, mely egy kéménybe torkollik. Ezen az (i) vezetéken a (g) összekötőtoldatok oly számban és helyzetben vannak elrendezve, hogy amikor a (d) fölfogócső egy (a) elvezetőcső fölött áll, akkor a (d) csővek kibocsátó vége egy (g) összekötőtoldathoz van kapcsolva, amennyiben ez utóbbiak az (a) elvezetőcsővek fölött függélyesen az (a) elvezetőcsővek számának és egymástóli távolságának megfelelően vannak az (i) gázvezetőcsővön elrendezve.

E berendezés működési módja a következő:

Miután a kemencekamrában levő szén elkokszosodott, a (b) szelepet elzárjuk és a (c) fedelet nyitjuk, azon célból, hogy a kiürítésnél és egy új kamratöltet behelyezésénél képződő gázok eltávozhasanak. Az (i) csőnek az illető kamra fölött levő (h) fedelet nyitjuk, a vontathatóan elrendezett (d) fölfogócsövet a (g) csőtoldattal szembeállítjuk és az (e) orsóval való sülyesztése által a csőtoldathoz illesztjük. A (c) nyíláson át kiáramló gázok ezután az (i) csőre és a (d) fölfogócsőre beható kéményhuzat által, melyet más gázszívóval is előállíthatunk, elszívattak és a kéményen, vagy egy hűtő- és mosóberendezésen át a szabadba kerülnek.

A (d) fölfogócső az (a) elvezetőcsőtől oly távolságban van elrendezve, hogy kellő mennyiségű légköri levegő is beszívattik, azon célból, hogy ne kellesen robbanástól tartani. Ha azonban pl. több kamrának az (i) vezetékhez való egyidejű hozzákapcsolása által ennek dacára is robbanás lép fel, akkor a (h) biztosító-csappanók nagy száma következtében, melyek száma 60 kamrával bíró kokszkemencénél és három

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és SZÍROS
TÖMITÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBEK SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 4. GRESHAM PALOTA.

egyidejűleg bekapcsolt kamra mellett legalább 57, az (i) vezeték mindegyik helyén utat találnak a robbanógázok és így minden veszélyt tökéletesen kiküszöbölünk.

A berendezés az elvezetőcsövek és szelepek minden más, a feltüntetettől eltérő alakjához is alkalmazható.

A gépipari kiállítás.

A városligeti vas- és gépkiállításon feltűnést keltettek izléses és szakszerű kiállításukkal a következő elsőrangú cégek:

Feltűnést keltettek a **T r a n t z l** és **T s a** cégnek motorépítő gépei és újrendszerű vagy javított mélyfúró eszközei, amelyekről első tekintetről kitűnik, hogy a technikai haladás magasztán állanak. Ott látjuk elsősorban két furógép teljes modelljét, amelyek a legkisebb részletig hiven tüntetik fel a gép működését. Ezekről balra látható egy eredeti kanadai mélyfúró berendezés, amelyen Galiciában 1400 méter mélységig fúrnak.

A jobb oldalon egy kitűnően konstruált modell áll, amely rapiat mélyfúróberendezés működését mutatja be. Minden egyes gép kis elektromotorral van felszerelve, úgy, hogy minden érdeklődő egy gomb megnyomása által a gépet működésbe hozhatja. A középső részen a legérdekesebb és legtanulságosabb furó- és fogó készülékek vannak kiállítva. Helyszűke miatt egyes konstrukciók csak aquarelleken szemléltethetők meg; ily képek tüntetik fel a furógép fejlődési fokozatait, mennyiben a képeken a régibb és újabb rendszerek is meg vannak örökítve.

A Ganz-féle Villamosági r.-t. gyártmányai több kelyűt találtak elhelyezést. A cég legújabb gyártmányainak kiállítása a Ganz és Társa Danubius cég kiállítása mellett található. A kiállítás áramszükségletét és világítását (elektromos erőátvitel részére) a cégnek a Láng-féle Diesel motorral hajtott dinamógépe szolgáltatja. A kiállított egyenáramú motorok és dinamók a cég új szerkezetű EB-jelű típusához tartoznak. A központi gép kereken 120 lóerő teljesítményű és közvetlenül van a Diesel-motorral meghajtva, nyitott szerkezetű segédpólusu egyenáramú gép, melynek 220 Volt feszültségű kapcsolói van az erőátviteli hálózat kapcsolva. A kiállítás világítását a feszültségosztó-motorok 2×110 Voltra osztják. A cég kiállításában közepes és kis teljesítményű új szerkezetű EB-jelű egyenáramú motorok mellett az új FB-jelű váltakozóáramú egy- és háromfázisú aszinkron motorok láthatók, valamint a cég új KB-jelű egyfázisú kompenzált repulziós mótora. A kiállításon a cég új 1000 Voltos egyenáramú vasuti rendszeréhez tartozó vasuti motor és tartozékai is helyet foglalnak. A motorn kívül annak indításához és szabályozásához való 1000 Voltos controller, valamint a multiple kontrollhoz tartozó készülékek, maximál-automaták, kocsibiztosítók stb. láthatók kiállítva. A kiállítást a cég daru- és világítási szerelvényei, olajkapcsolók stb. egészítik ki.

A Ganz és Társa-Danubius gép- vagy hajógyár r.-t. gazdag csoportját Asbóth min. osztálytanácsos, a gyár vezérigazgatójának és Supp Géza műszaki igazgatójának szakszerű kalauzolása mellett annak idején József királyi herceg tüzetesen megemlélt s a csoporttól megelégedésének élénk kifejezése mellett távozott.

A magyar kir. Államvasutak gépgyára vezérigazgatójának kiállításának keretében bemutatásra kerülnek a magyar kir. Államvasutak gépgyárának, a szab. osztrák-magyar államvasutársaság resicai gépgyárának, a Losonci Mezőgazdasági Gépgyár R.-T.-nak, végül pedig a hőmezővásárhelyi Kalmár Zs. és társa rostagyárának gyártmányai. Különös figyelmet érdemlő és a gazdák szempontjából rendkívüli fontosságú újdonság a magyar kir. Államvasutak gépgyárának a bemutatott golyós-csapágyakkal ellátott gözcséplőgépe, melynél az állami gépgyár a legkételetesebb és kipróbált golyócsapágy szerkezetet alkalmazza. Ugy a golyók, mint a gyűrűk a legfinomabb és külön ezen célra gyártott acélból vannak készítve és edzve, úgy, hogy ezen felületek rendkívül kemények és ennek következtében a fémrészek rendkívül tartósak. Ennek nagy jelentősége az, hogy ha a csapágyak megfelelő módon tiszta kenőanyaggal kezeltek, a rendkívül kis kopás és a minimális kenőanyag-szükséglet folytán a csapágyak évek hosszú során a legkifogástalanabb állapotban maradnak. Az eddigi ágyazás mellett a tengely, a melynek felülete eléggé kemény, de nem edzett, egy különösen és szándékosan puhára választott felületen a csapágy szélén forog és ennek következtében az olaj igen rövid idő alatt az elkopott fém- és acélrészekkel keveredik és elpiszkolódik, mert a kenőképessége ki lesz merítve. Ez az oka annak, hogy az eddigi csapágy szerkezeteknél a csészéknek, tengelyeknek kopása igen lényeges és az olajfogyasztás tetemes. Végeredményben összesítve van tehát ezen szerkezetben a gömbcsapágy elrendezésének igen nagy előnye a legújabb szerkezetű golyós-csapágyaknak végtelen csekély surlódása és tartóssága.

Nem kevésbé érdekes és tanulságos a Rossemann és Künemann cég izléses kiállítása. Feltűnést keltettek speciális hűtő- és jéggyártó gépei, valamint Rausone betonkeverőgépe, amely egyszerű szerkezeténél fogva újabban igen nagy keresletnek örvend.

Nagy elismerésben részesül Laufer József kisvasuti különlegességek gyárának kiállítása. Szab drótkötélpályája, bányakocsijai, transporteurjei a szab. léghajó görccsapágyak a legkiválóbb gyártmányok és a cég ez alkalommal is demonstrálta, hogy egyike a legjobb teljesítőképességű magyar gyáraknak.

Krayer E és Tsa fénymázakból, kencékből és olajokból rendezett érdekes kiállítást.

Kitűnő készítmények Farkas és Tsa gyárosok által kiállított kirakat fényportál csillagprizmák, tűzbiztos vasajtó és tűzbiztos, szétszedhető iratszekrény.

Figyelmet érdemel Schwarz József és Tsa cégnek kollekcója, melyben szerszámgépek, a legkülönfélébb szerszámok és a Lloyd elektromotor szerepel.

Impozáns és izléses a Wohanka és társa cégnek kiállítása. Ott láthatjuk a már elismert jó gyártmányu nyersolajmotorokat és lokomobilokat, valamint a szab. Gaus-féle kombinált henger- és kőmalmokat, amelyekről a gyakorlat már eldöntötte, hogy jók és tökéletesek.

Gróf Csáky László Vas- és Acélgyár R.-t kiállításában a kovácspörölyök ragadják meg figyelmünket. Vannak ott még igen érdekes gyártmányok, mint pl. a kiváló minőségű tégelyöntésű szerszámacélok, öntvény és vaslapát gyártmányok és egyéb kész szerszámok.

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden célra ALTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az: BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA

Pap Károly kitüntetése.

A múlt szombatán jelent meg a hivatalos lapban a közlemény, hogy dr. Papp Károlyt, a magyar geológiai tudományok ezen egyik legjelesebbjét, a király a Ferenc József rend lovágkeresztjével tüntette ki. Ez a kitüntetés osztatlan örömet keltett úgy a tudományos világban, ahol Papp Károlynak igen előkelő helye van tudományos munkásságánál fogva, de talán még nagyobb az öröme Papp Károly tömörked ismerőséinek és jóbarátjának és a nagy társadalomban, ahol népszerűbben írt cikkei révén általánosan ismert és tisztelt a neve. A földgáz körül is — mint ézt mi annak idején elsőnek jelentettük — Papp Károly elévülhetetlen érdemeiket szerzett. Ezen kitüntetésére e körülmény adta még az impulzust, de szerintünk korábban illette volna meg őt úgy ezért, mint Európaszerte elismert munkásságáért. Amikor Stockholmban egybekereglettek az egész világ legjelesebb geológusai, mikor a mi népszerű ősz geológusunkat, dr. Lóczy Lajost általános tisztélet és becsülés övezte, Papp Károly az, aki a maga szerény munkájával mint hűséges munkatárs járult a siker biztosításához. The Iron Ore Resources Of The World a kolosszális munka címe, melybe ők illesztették be mint egyenjogú államot hazánkat, bemutatván a magyar vasércre vonatkozó addigi ismert anyagot. Ahová kiküldetett és ahová hívták Papp Károlyt a geológust, mindenütt tisztélet és becsülés övezi azóta a nevét. Ahol, amerre megfordul az ember, csak dicséretet és elismerést, sőt őszinte magasztalást hallunk, csodálkozást, hogy e kiváló férfiú működését még mindig nem méltányolták illetékes factorok, mikor méltányolja az egész világ. Csak ő, a most kitüntetett nem tudott erről. Meg vagyunk győződve arról, hogy nem szorgalmazta, hogy úgy lepte meg vele a Felső személye körüli miniszterium, amely előterjesztette kitüntetését. Azért is vagyunk erről meggyőződve, mert az ő csendesen folytatott tudományos munkásságához képest csendes, minden feltűnést kerülő, igazán komoly és szerény ember. Még ahol igazán lázasan dolgozik, a Magyarhoni Földtani Társulatban, amelynek első titkára és melyet a vállán visz, csak eredményeiben látszik meg a lázas munka, de külsőleg épp annyira nem szembeötlő, mint amennyire iparkodik ez a mindenkép kiváló geológus mennél szürkébb színt ölteni. Mi — bár valószínűleg kellenül érinti — ez egyszer kiráncigáljuk az öneröltette szürkeségből és átadjuk ezennel neki az őszinte elismerés koszoruját, amellyel az egész

magyar társadalomban fogadták az ő kitüntetését. Átadjuk azok hangos elismerését is, akik neki köszönhetik vas, arany, mangán, réz, ólom, szén és kőbányáik megnyitását, hiszen az ő szakvéleményei mutattak rejtett kincseikre. Ő azon igen kevesek közül való, kik szakvéleményükkel megbízhatóan tárták fel hazánk kiaknázatlan bányatermékeit és ő azon fehér holló, — akinek mikor másoknak milliókat szerzett — semmit, maga szegény maradt. Mert Papp Károly a közért, csakis a közért, csakis hazájáért dolgozik és fárads. Ő nem látja a magánost, aki üzleti szempontból fogja fel a dolgot, midőn magának vagyont szerez, ezzel szolgálva hazáját, új értékeket termelvé. Ő tudományos feladatokat old meg, mikor hazájának ismeretlen természeti kincseit feltárja. E puritán férfiut, e komoly tudóst mi, szíves szeretettel üdvözljük jól-megérdemelt kitüntetésé alkalmából.

*

Pap Károly dr., királyi geológus, született 1873 november 4-én a pestvármegyei Tápiószághon. A gimnáziumot Jászberényben, Szegeden s Iglón járta és 16 éves korában érettségi vizsgálatot tett. A budapesti egyetem bölcséleti karán 1890—1894-ben a természetrajzi és földrajzi tárgyakat tanulmányozta és ezekből 1898-ban középiskolai tanári oklevelet szerzett, majd a geológiából és a földrajzból doktorátust tett. 1894-ben a budapesti I. ker. királyi katolikus főgimnáziumban a földrajzot tanította, 1895-ben Lóczy Lajos meghívta a kir. József-műegyetem technikai geológiai tanszékéhez tanársegédnek, a mely állásában 1900 októberig maradt. Később Böckh János a m. k. földtani intézet-höz hívta meg geológusnak, a mely állásában mind máig működik.

Mint Lóczy tanár asszisztense hosszabb utazásokat tett. Az erdélyrészi meduce vizsgálatát már 1906. évben kezdte el Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megbízásából s 1907-ben Lóczy tanár ajánlatára Mály miniszteri tanácsos Papp geológust bizta meg a Mezőség kutatásával.

Személyi hírek. A nemrégiben alakult Croatia Angol-magyar-horvát Szénbánya Rvt. magyarországi igazgatói állását, — mint értesülünk György Alberttel, az Osztrák-magyar államvasutak főfelügyelőjével fogják betölteni — Kovács Károly körmöcbányai m. kir. bányatanácsost a pénzügyminiszter Nagybányára küldte ki a cyanidlugzás tanulmányozására. Neubauer Ferenc miniszteri tanácsos, bányai igazgató a nagybányai kerületi bánya- és kohóműveknél tartandó műszemlére utazott. Távolléte alatt az igazgatói teendőket Martiny István főbányatanácsos látja el.

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B. 90/443/48.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

gyárt mint különleges-
séget és legnagyobb rak-
tárt tart épület- és dia-
phragma-szivattyukban

Bernády György utja. Marosvásárhely derék polgármesteréről volt már alkalmunk közölni, hogy Amerikába indul az ottani földgázüzemek tanulmányozására. Értesülésünk szerint május 30-án szállt hajóra Bremerhafenben és június 6-án érkezik New-Yorkba. Bernády utjának egyes dolgairól be fogunk számolni.

Iparművészetet Selmecebányának! Fráter Lóránd, a huszárkapitányból országos hírnévre vergődött népdal-költő, énekes és zeneszerző, országgyűlési képviselő minőségében a Ház csütörtöki ülésén a mostoha sorsban sinylődő magyar iparművészetért tört lánzsát. Sok igazságot mondott el, mikor a felvidéki tótság faiparáról szólott és a népies fafaragó művészetet emelte ki. Jobb, kiválóbb terrenumot erre, mint Selmecebányát, amelynek multját és jelenét e tekintetben kiemelni élmulasztotta, keresve se található a magyar iparművészet fellendítésére való törekvés. Amily helyes Kolozsvárnak, Marosvásárhelynek vidéki iparművészeti centrumokká való fejlesztése az erdélyi és különösen a székely népies művészet istápolása szempontjából, épp oly bűn volna a tót fafaragó művészetet meg nem menteni, mikor köztudomásu, hogyan tette ismertté a tót vándoripar ugyszólván az egész világon a felvidéki iparművészetet. Selmecebánya mindenkép alkalmas arra, hogy iparművészeti iskola felállításával a kezdő lépés, az első lökés adassék meg iparművészeti gócponttá való kialakulásához, ami helyénvaló gondolata Fráter Lórándnak, kézenfekvő igazság lévén, hogy az iparművészet centralizálása nem okos dolog, hogy annak művelése ott alkalmas, ahol a népben megvan a hajlam és képesség. Örömmel látjuk ez okból a selmeciek iparművészeti törekvéseinek jeleit, amiről ottani tudósítónk éppen most ír:

„Selmecen — írja tudósítónk — egy Krause József nevű templomberendező műiparos 20 éve „küzd“, noha a szentekről készített fa-szobrai, templomi disz munkái országos nevüvé tették. E faszobrász megmentésére most Hontmegye jobbjai összeállottak. Így Wilczek Frigyes gróf Hontvármegye és Selmecebánya város főispánja és mellé sorakoznak a vármegyéből és Selmecebányáról, ugyszintén a környékbeli hazafias papság közül a következők: A megyéből Jankovich Béla Ipolyság képviselője, gróf Wilczek Vilmos, gróf Oberndorff Hugó, gróf Somssich Ödön, Szokolai Alajos nagybirtokosok, Halmay László főszolgabíró. Selmecebányáról Czobor László képviselő, Horváth Kálmán polgármester, Farbaky István miniszteri tanácsos, Fodor László dr. főiskolai rektor, Händel Vilmos evang. főesperes, Király Ernő, Rauchbauer József dr. főgimnáziumi igazgatók, a környékbeli papság köréből Machovich Izidor apátkanonok, Báthy László prépost-plébános, Haverla József plébános. Részvénytársaságot alapítanak egymillió korona részvényfőkével. A vállalat működése körébe veszi templomok építését, restaurálását, teljes berendezését, festését, oltárok, szószékek, szobrok stb. készítését művészi kivitelben. A részvényaláírási határidő 1911.

évi szeptember hó 1-én lejár. A részvényaláírási határidőt azonban az alapítók 1911. évi december hó 31-ig meghosszabbíthatják. A jegyzett összegek a Selmecei Takarékpénztár Részvénytársaság, Selmecei Népbank Részvénytársaság, avagy a Selmecebányai Kereskedelmi és Hitelintézet Részvénytársaságnál fizettetnek be.

Halálozás. Dr. Kalecsinszky Sándor, a magyar kir. földtani intézet fővegyésze, csütörtökön reggel hosszabb betegség után 54 éves korában meghalt. A chemiai laboratorium mintaszerű berendezésével nagy érdemeket szerzett a m. kir. földtani intézet felvirágoztatása körül. Tudományos érdemeinek elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának választotta, míg a kolozsvári egyetem tiszteletbeli doktori címmel tüntette ki. Számos tudományos munkát írt hazánk főzégeiről, agyagjairól s egyéb hasznos ásványairól. Temetése szombat délután négy órakor volt a farkasréti temető halottasházából.

Bányászok sztrájkja. Vashegyről jelenti tudósítónk: F. hó 16-án a vashegyi, turcsoki és szirki bányákban ismét sztráj ütött ki. Madarassy Iván ratkói főszolgabíró rögtön jelentést tett az esetről az alispáni hivatalnak. A hivatalvezető dr. Fernet Gyula vmegyei főjegyző a szükséges intézkedéseket azonnal megtette és a bányatelepet egy 110 főből álló katonaság és nagyszámu csendőrség szállotta meg 17-én már a kora reggeli órákban. Utólag értesülünk, hogy a sztrájk tartalma alatt rendezavarás nem történt s a munkások 26-án már munkába léptek.

Helyreigazítás. Farkas és Társa, VI., Lebel-utca 8., az általa „Herkules“ elnevezés alatt bevezetett szabadalmazott idomvasablak keresztesítésére vonatkozólag a következők közlésére kér fel bennünket. Tekintettel arra, hogy a „Herkules“ nevet általánosan számos más vasipari tárgy, nevezetesen motórok, sodronykerítések, csatornarácsok stb. megjelölésére használják és ebből kifolyólag számos félreértés merülhet fel elhatároztuk, hogy a saját találmányu új gyártási eljárásunk szerint készülő és eddig „Herkules“ név alatt forgalomba hozott idomvasablakjainkat ezentul védjegyezett „Farkas“ névvel megjelölve hozzuk forgalomba. Megjegyezzük, hogy ezentul idomvasablakjainkat kizárólag ezzel a névvel jelöljük meg s ha ez a név bárki által szállított idomvasablakról hiányzik, úgy a szállított ablak nem a mi bevált különleges eljárásunk szerint készült, vagyis nem gyárunkból származik.

Elektromos szenek gyártása terén legrégebbi a Lessing-cég, amely kiváló villamos szeneket gyárt; kiválóak még a cég különleges szénkeféi, bronzszénkeféi, dynamogépek és elektromotorok számára. Megjegyezzük még, hogy ezen cég a világító szenek gyártásával egyáltalában nem foglalkozik.

2 bányafelvonó

szivattyúk, tartányok, távirtdahuzal, normál és kiveasutli sínek, valamint az összes transmisió-részek olcsón kaphatók

Abeles Emilnél Budapest, V., Váci-ut 88.

(B. 935) (597) 24. TELEFON 132-14.

**TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMITÖLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR**

**ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA**

Szent-Lukács-fürdő, téli és nyári gyógyhely, Budán
csusz, köszvény, ideg- és bőrbajok ellen. Iszap-fürdők, iszapborogatások, kő- és kádfürdők, külön férfi- és női vizgyógyintézet, gőzfürdők és gyógyvizuszodák. Szállodák, gondos penzió. KRISTALY forrásásványvíz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. (B. 677. 501. 52 II.)

TÖRLEY
TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

Szlovákiai sósvíz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitel R.-T.”-nél, Budapest. Telefon 162-84.

Rendeléskor, ajánlattételre való hivatkozáskor szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

Árlejtési hirdetés.

A zalatnai m. kir. főbányahivatal által ezennel közhírré tétetik, miszerint a kezelése alatt álló zalatnai kincstári szénkéneggyár f. évi szeptember hó 1-től 1912. évi december hó végéig terjedő egy év és négy hónap alatt szükségrendő mintegy 52000 métermázsa kétszer finomított 99.4% kén tartalmazó, vagy egyszer finomított 90% kén tartalmazó tiszta darabos sicíliai vagy hasonló kén tartalmu amerikai kén beszerzése iránt

1911. évi július hó 15-én d. e. 11 órakor

zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szükségrendő 52000 métermázsa kén száraz és ömlesztett állapotban (á la rinfusa) 100 kg-kint számítva a zalatnai vasuti állomásra bér- és költségmentesen szállítandó. Ajánlattevő ajánlatában a kén tartalmat annak kijelentése mellett, hogy kétszer vagy egyszer finomított kén kíván-e szállítani, pontosan és határozottan ezen sorokkal köteles megjelölni.

Felhivatnak tehát vállalkozni kívánók, miszerint egy koronás bélyeggel ellátott szabályszerű zárt írásbeli ajánlataikat határozott ár kitüntetéssel, mely ajánlatnak külső borítéka a következő felírással látandó el: „Ajánlat kén szállításra” az alólirott m. kir. főbányahivatalhoz

1911. évi július hó 15-ig d. e. 9 órájáig

nyujsák be, vagy postán küldjék be, ahol az ajánlatok ugyanaz nap d. e. 11 órakor fognak felbontatni.

Vállalkozó köteles a versenytárgyalást megelőzőleg legalább 8 nappal megfelelő kénmintát (5 kilos postacsomagban) beküldeni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlathoz az egész mennyiség értékének megfelelő és pedig 250000 korona erejéig 5%, ezenfelül 2% készpénz, vagy bánatpénzként érvényesnek nyilvánított állami vagy más értékpapírok csatolandók, melyek a tőzsdei árfolyam szerint, de nem névértéken felül számítva fogadtatnak el.

Útó vagy nem hivatalos (magyar) nyelven írt, vagy a kén minőségének nem a fentiek szerint körülírt módon tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Fenntartja magának a m. kir. főbányahivatal azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

A szerződési feltételek a hivatalos órák alatt az alólirott kir. főbányahivatalnál betekintethetők, melyek kívánatra postán is elküldetnek.

(P. H.)

M. kir. főbányahivatal

Zalatna, 1911. május havában.

Table with columns: vonal neve, név, Déléltt, Délután. Lists train routes and destinations like Balatonfüred, Sopron, Kassa, etc.

Table with columns: vonal száma, óra, percz, vonal neve, név, Déléltt, Délután. Lists train numbers, times, and destinations like Berlin, Ruttka, Debreczen, etc.

Table with columns: vonal száma, óra, percz, vonal neve, név, Déléltt, Délután. Lists train numbers, times, and destinations like Rákospalota-Ujpest, Szeged, Szolnok, etc.

Table with columns: vonal száma, óra, percz, vonal neve, név, Déléltt, Délután. Lists train numbers, times, and destinations like Rákospalota-Ujpest, Dunakeszi-Alag, Czegléd, etc.

ok indulása Budapest Józsefvárosról. Délután. Gődöllő

A vonatok érkezése Budapest Józsefvárosra. Déléltt. Tápiószentmárton, Nagykáta, Gődöllő, Kunszentmiklós-Tass

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről. Déléltt. Esztergom, Délután. Esztergom, Püspökszilágy, Esztergom

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőre. Déléltt. Esztergom, Délután. Esztergom, Püspökszilágy, Esztergom

Júnis 15-től bezárólag szeptember 15-ig... asár- és ünnepnapokon május 15-től... szeptember 10-ig közlekedik.

Júnis- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik... Júnis 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Júnis- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik... Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik... Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.

Erkezik minden kedden, szardán, péteken és vasárnapon... Erkezik minden hétfőn, csütörtökön szombaton... Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.